

Nro. 34.

A' FELS. AUSTR. CSÁSZÁR, ES AP. KIRÁLY
KEGYELMES ENGEDELMEBŐL.

Indúlt Bétsből, Kedden October 25-dik napján,
1808-ik esztendőben.

B é c s .

Az ide való Fő Kormányozószék ilyen Hirdetést
tétetett közönségessé: —

„Minthogy a' tengeri kereskedésnek és hajó-
zásnak jelenvaló állapotjokból a' következik, hogy
néhány Indiai orvofságok már is nagyon megdrágul-
tak, 's ha tovább így tart, megeshetik, hogy az
Austriai Státusokban taláztatni sem fognak; 's men-
nél kevesebbé áll a' Státus' Kormányozó Székének
hatalmában az, hogy azokat az akadályokat elhárít-
hassa, a' mellyek a' külső országokról jövő orvos-
ságoknak útjokban állanak, annyival inkább megki-

vántatik, hogy a' szükségén az által segítődjön, hogy a' hol a' belső tartományok az idegen orvosságok helyét elégséges surrogátumokat nyujtanak, ott ezen surrogátumok felkerestésének, 's azokkal az Orvosok és Patikáriusok megismerésének: ehez képest méltóztatott ő Felsége Felséges Kabinétumi Irás által megparantsólni, hogy az Orvosi Fakultás ezen tzelnek elérésére meghivattásék, és a' valóságos gyakorlásban lévő Orvosok eleibe útasítás adatásék, hogy azon belső országi orvosi szereket, mellyekkel már eddig is a' külsők helyett haszonnal éltek, a' magok azokkal tett tapasztalásaikkal egyetemben, jelentsék-bé, hogy annakutánna a' próbatételeknek folytatások és sokasítások által arra a' világosságra lehessen jutni, hogy a' dolog felől való bizonyos hirdetést nyugott meggyözödéssel ki lehessen adni. Mostanában már a' következő külső országi orvosi szereket nevezte-meg az Orvosi Fakultás, a' mellyek nélkül, 1)ször vagy egészfzen — 2)ször vagy tsak rész szerént lehet el lenni — és 3)ször, a' mellyek nélkül még most éppen el nem lehet lenni.

1)ször, uz egészfzen szükség felett való idegen országi Orvosi Szerek. Ide tartoznak azok a' külföldi orvosi szerek, a' mellyek vagy az ő megismért erőtelenségekre nézve szükségtelenek, vagy pedig, hazabéli orvosi, közönségesen esmértető surrogátumok által kipótoltathatnak; sőt a' mellyek között sokak mintegy tsak a' patikai luxusra tartoznak, úgy hogy ezekre nézve talám minden Orvosok azon egy itélettel vannak. Ezek a' (de tsak orvosi használtatásokra nézve) szükség felett való kereskedői tzikkelyek, a' következők:

Accaciae succus, Anisum stellatum, Balsamum copaiivae et peruvianum, Benzoe, Cacao, Canel-la alba, Cardamomum, Caryophyllus, Cascarilla, Cassia fistula, Catechu, China nodosa, Cinae se-men, Coccinella, Colocynthis, Contrajerva, Cu-beba, Curcuma, Elemi, Euphorbium, Fungus melitensis, Galanga, Galbanum, Geoffraea, Gum-mi Guttae, Kino, Lacca, Macis, Myrobalana, Nux moschata, Pimento, Piper, Quassia, Saba-dilla, Sagapenum, Sanguis draconis, Santalum rubrum, Sassafras, Sassaaparilla, Scammonium, Se-nega, Serpentaria, Simaruba, Sperma ceti, Ta-marindi, Tragacantha, Zedoaria, Zingiber.

2) Azok az idegen országi orvosi szerek, a' mellyek nélkül rész szerént el lehet lenni. Ezek közzé kell azokat a' külső orvosiszereket számlálni, a' mellyek nélkül igen sok esetekben el lehet lenni, ha az Orvos jó Surrogatumokat tehet ezeknek hel-lyekbe (a' melly Surrogatumoknak dolgokban egész fogyatkozás nállunk nintsen). Némely betegségekben tsakugyan el nem lehet ezen idegen országi orvosa-gokat kerülni, és ezek mintegy orvosi tartalék gya-nánt szolgálván, ott, a' hol a' honnyi orvosiszerek nem segítenek, elővétettetnek. Hanem sokszor tsakugyan igen nagy és szükségtelen vesztegetés té-tettetik ezekkel, és némely Orvos Doktorok éppen hafzontalanúl láttatnak ezeket előképzéledésből be-tsülni. Ezek a' következők:

Aloe, ammoniacum Gummi, Asa foetida, Borax, Castoreum, Columbo, Quajacum, Moschus, Myr-ha, Rheum, (a' melly utolsó a' hazában is ter-mesztethetik.)

3) Olyan idegen országi orvosszerek, mellyek nélkül lehetetlen el lenni. Ezek közzé tartoznak azok, a' mellyekre minden Orvosnak bizonyos nyavalyáknak meghatározott módon való meggyogyittatások végett, olly elkerülhetetlen szüksége van, hogy ezeknek egész elmulasztásából kár következhetne, minthogy ezek még eddig semmi féle surrogatum által ki nem potoltathattak. Ezek a' következők

Arabicum Gummi, Camphora, Calsia lignea, Cortex peruvianus, Jalapa, Ipecacuanha, Opium, Saccharum, Senna, Spongia marina.

Méghatározottatott továbbá Felséges Udvari Dekretom fzerént, hogy a' külföldi orvosszereknek ezen három féle laistromjok, a' mennyiben t. i. őket az orvoslásban el lehet mellözni, a' Státusban hivatalra rendeltetve lévő Orvosokkal közöltesék, olly véggel, hogy ezek az általok hafzonra fordittatott Surrogatumokat jelentsék-bé. Azonközben, hogy az idegeneknek tapasztalásaikat és értelmeket is hafználni lehessen, erre nézve Felséges Parantsolat fzerént ezek is meghivattatnak, hogy gondolataikat a' közönséges Ujságokban vagy egyéb nyomtatott levelekben, vagy pedig egyenesen az ide való Ország-lószékhez igazítandó írásaikban, 6 hetek alatt közöljék, olly véggel, hogy az idegen országi, elkerülhető orvosszerek helyett hafználtatható Surrogatumokat, annak idejében közönségesen ki lehessen hirdetni. Költ Bétsben Oktob. 8-kán, 1808-ban.

„Groß Bisingen - Nippenburg Ferdinand
Országglószéki Elölülő, etc. etc.

Magyar Ország.

Ha késötskére érkezett is kezünkhöz, tsak-

ugyan igen méltó a' közre botsátásra a' következő betses tudósítás: — “

„W e f z p r é m , Oktob. 1-ső napján. September 6-ka vala nállunk az az örvendetes nap, mellyen az ide való Káptalani templomban megürefsült Káptalani székekbe, hangos muzsika fozat között azon öt érdemes Papi személyek béiktattattak, kiket Felséges urunk a' mult Aug. 2-kán ki nevezni kegyelmesen méltoztatott, u. m: Eösi Plebanus F. Lekonits János, Mező Komáromai, T. Vajki György; Tapolczai, T. Balafsa Albert; Keszthelyi Plebános és Hahothi Apátor T. Herváth János, végre Kapornaki Plebánus T. Kolosvari Sándor, már most Fő Tifztelendő Kánonok, 's minnyájan érdemmel és tudománnyal tündöklő Urakat.

P o s o n Oktob. 21-kén. Ö Felségek kivánt jó egészségben vannak itten. — Az Ország Rendjei e' h. 18-kán 22-ik Országos Gyüléseket tartották. —

Rénusi Szövetség.

Frankofurtum, Oktob. 15-kén. Napoleon Császárt néhány órák alatt ide várják Erfurthból. Fuldából ma reggeli 2 órakor indult útnak erre felé. Polgárjaink már kettős sorokban állanak, hogy a' nagy vendég közöttök ide való bėjövetelét tartsa. A' Primás éppen ül a' hintájába, hogy a' város' határanak szélére elibe menjen. A' mult éjjel már sokak által mentek itt azon urak közzül, a' kik a' Császár kísérői közzé tartoznak, mint p. o. Marschal Lannes, Soult, és mások.

Ugyantsak Frankofurtumból e'képpen irtak Okt. 15-kén estve későn: — “

„Napoleon Császár ma estvéli 9 órakor ide érkezék. A' határszélen a' Primás Hertzeg által fogadtatott. Itt Frankofurtumban meg sem állapodott: hanem azonnal tovább folytatta útját Moguntzia felé.

A' Koronás' Fejeknek Erfurthban és Weimarban tartott Congressusokról most még ezeket a' megjegyzéseket tarlózhatjuk öszsze a' közönséges levelekből: —

A' Weimarban Oktob. 7-kén tartatott vadászatra, Párisból egy rendkívül való Kurir által hozzattal a' Császár tulajdon fegyvereit. Az akkor éjjeli bálban sokáig befélgetett Napoleon Császár G ö t h é v e l és Wielándal. Ezen estve ilyen nevű darabot játszottak a' Weimari theatromon a' Párisi ide hivatott leg hiresebb Komediások: la Mort de César (a' Czésár halála), melyben Brutust a' hires Talma játszotta. Ezen estvéli bálban és theatromon a' Rénusi Szövetség Protektorán a' Frantzia Császáron, és ezen Szövetségbéli 3, t. i. Würtembergi, Bavariai, és Szakfzoniai Királyokon kívül (a' 4. dik, u. m. a' Westphaliai beteg lévén, nem jelenhetett-meg), még valami 30 Országgló fejeket lehetett egygyütt látni. — 8-dikban nyúlvadászatot adott a' Weimári Hertzeg az Apolda és Roszla között lévő térségen, a' hol régen, egy nap 4000 nyúlat is ellövöldöztek és fogdostak a' Hertzeg' vendégei; és ha szintén a' Jenai ütközettől fogva ezen apró vadak itt ennyire meg nem szaparittathattak is tsakugyan most sem volt fogyatkozás ezeknek dolgokban. A' megjegyzésre méltóbb környülállás azonban a' volt ezen vadászatban, hogy mivel a' Jenai tsatázó mező ezen Apoldai nyulászó hellyel ép-

pen határos, tehát a' fölöstokömözést éppen azon a' halmon ejtették a' fő vadászok, a' mellyen Napoleon Császár a' Jénai tsatának napjára u. m. 1806. ban Oktob. 14. dikére viradó éjjelt eltöltötte. Innen minden akkori rendeléseit, 's a' seregeknek minden mozdulásaikat, egy szóval az akkori verekedésnek minden nevezétes környülállásait, megmutogatta és meg magyarázta ezen alkalmatofsággal a' Frantzia Császár az Orosz Császárnak.

Erfurtban nem lévén a' theatromban különös kamarátskák, úgy nevezett lozsék (loge) a' nézők számára, a' fő vendégeknek is tsak a' föld' szinéről kellett nézni a' játékot a' hol két Császárok egymás mellett karos székekben, mellettek két felől a' jelen lévő Királyok, a' hátok megett a' Princzek, Her-tzegek, Marschallok, Generálisok, és Ministerek ültek, kiki a' maga leg pompásabb hivatali öltözetében, és külömbkülömb Rendjeiknek tzimereikkel ékeskedve.

Spanyol Ország.

Bayonne, Oktober 1-ső napján. Egy Frantzia tisztt, a' ki mostanság érkezett visszfa Spanyol országból, ennek Ó- és Uj-Kastilia nevű tartományairól, a' mellyek Spanyol ország közép részit teszik, és a' mellyek nem soká szükségesképpen egy igen véres hadi theatrommá fognak lenni, ilyen le-irást adott ki: — “

„Ha valaki Frantzia országból a' Pyreneumi hegyeken által Spanyol országba, Biscaján, Navarrán, vagy Arragonián által akar bémenni, annak először szükségesképpen Ó-Kastiliába kell jutni. Ezt az

egész nem nagy tartománt rész fzerént hegyek és kopasz kösziklák, rész fzerént meszfe kiterjedő térségek borítják, mellyeken ugyan gabonatérnö földeket látni lehet, hanem zöld fát és friss 's az élő állatok enyhítésére szolgáló patakot, igen ritkán; 6 és 7 mértföldeket is lehet útni, míg egy bokrot vagy házat láthatni. A' kevés faluk szegény és leomlófélben lévő kajbákból állanak, a' mellyekre a' testeiket rongyjal fedező lakosok lágymeleg kevélységgel néznek. Ó-Kastília' főbb városai, Burgos 10,000, Valladolid 20,000, és Segovia 7000 lakosokkal. Tavaszonként nagy számú juh nyáját szoktak Andalusiából az ide való legelő helyekre hajtani, és őszfel ismét visszra hajtani.

„Ó-Kastílián által menven Uj-Kastiliába lépikbe az útni, a' hova ismét véghetetlen hegyek' lánztain kell által menni. Az után következik egy miveletlen és minden emberektől egészfzen üres vidék, a' mellyen 7 mértföldnyi hosszúságú igen pomás kézfületű út megyen által Madrid felé. Ennek 156,000 lakosai vannak. Uj-Kastiliának déli részét teszi egy 24 mértföldnyire nyúló térség, mellyet gabona termő földek és szőlős kertek fedeznek. Előfája ennek sint. A' neve Mancha. —

„Madridtól 7 mértföldnyire dél felé a' Tagus partján van az igen pomás Aranjuez nevű Királyi mulató Kastély, melyhezképpst északra esik a' világfzerte esméretes Escurial. Ez egy olyan Klastrom, a' melynek épittetésére második Filep Király 80 ezer Piastert költött. Külső tekintete igen komor, tsupa melancholia' gerjesztésére alkalmas, 's a' körülette fekvő vidék olyan vad, hogy a' halálnál egyebet nem képzeltet a' nézőkkel. A' Klast-

trom mellett van a' Királyi Familia temetője (kriptája, vagy Pantheonja) a' hol elegendő tárgyak táltatnak a' világi nagyság és mulandóság' fontólgatására. Uj-Kastilia és Andalusia között fekszik, a' hasonlóképpen világszerte esméretes kietlen pufztaság, az úgy nevezett S i e r a M o r e n a. "

Hogy innen való hiteles tudósításoknak dolgokban fogyatozása lehetett egy időóltá a' Párisi Ujságoknak, mégtettzik tsak abból is, a' mit Bayonnéből a' September' 30 dika alatt költ levelekből kiadtak; mint itt is következik: — "

„Gen. Block (vagy némelyek fzerént Bleck) az Insurgensek' vezére tsak Sept. 26.káig maradhattott-meg Bilbaóban, a' mely napon Marschal Ney 12 ezer emberrel a' város mellett megjelenván, az ő parantsolatjára Generális M o u t o n Laredóhoz előnyomult, hogy az Insurgens seregnek hátrálásra való útját elfoglálja. Hanem Gen. Bleck őtet elvárni nem akarván, Bilbaót oda hagyta, és visszfa ment Asturiába. —

„Míg ezek Biscajában folytak, az alatt egy más Insurgens sereg Leon felől jöven, Amepugohoz, a' melly Mirandától 2 orányira esik, előnyomúlván, a' Marschal Befsieres sereginek a' szárnyára láttatott ütni akarni: hanem a' Marschal Seta Mariából Burgosba menván, seregeit visszfa vonta, fő hadi szállását Poncórvoába téven által, a' melly 7 óra távol-ságra esik Burgos megett. Ez a' Befsieres mozdú-lása arra a' gondolatra adott vala alkalmatofságot, hogy Bleck ellen akar elő nyomúlni Bilbaó felé, pedig nem, hanem a' Leoni Insurgenseket támadta-meg nem mezfze Mirandától és verte visszfa a' Leoni határokon által. Ugy látszott, hogy az Insurgensek

valamelly közönséges plánum fzerént való próbát akartak a' Frantzia armádia egész lineája ellen tenni, de a' melyből gyanithatóképpen semmi nem lehetett, minthogy azt befzéllik, hogy Marschal Moncey az egész Insurgens lineát megtámadván, azt meg verte, és tölle 60 ágyut elvett. De ez még tsak olyan hír, a' melynek megvalóságosulásra van fzüksége. Azt a' napot sem tudják még, a' mellyen a' Marschal Befsieres gyözedelme történt. — (A' Spanyol tudósítások ellenkezőképpen és olly környülállásokkal befzéllik-el ezen két rendbéli verekedéseket, a' mellyek fzerént magokat tartják gyözedelmeknek.)

Spanyol Insurgens Generális Blockrol azt olvassuk egy uj tudósításban, hogy az ő neve se' nem Bleck, se' nem Block, hanem Blake; és ő se' nem Német se' nem Spanyol, hanem Irlandus fiú. —

Azok felől az Andalusiai történetek felől, mellyekről a' Frantzia és Spanyol tudósítások ez előtt már jó idővel kiadattattak, kijöttek végre az Anglus és Spanyol vezéreknek hivatal fzerént való tudósításaik is a' Londoni Udvari Ujságokban. Ezekből már most tsak igen röviden fogjuk feljegyezni és kiadni a' fontosabb környülállásokat. Így következnek rendel: —

I-ső az Admirális Collingwood levele Kadix elől Admirális Cottonhoz, a' ki akkor a' Portugallus partok mellett tartózkodik, melyben a' Düpönt kapitulálása felől teszen jelentest.

II-dik a' Sevillai Junta' levele Admirális Collingwoodhoz, a' melyben ilyen örvendetes kifejezésekkel él ezen Junta: — „A' Fő Junta tudósítja Excellentiádat azon ditsőséges gyözedelmekről, mellyeket a' mi fegyvereink a' Düpönt, We-

del, és Gobert Frantzia Generálisok alatt lévő Ofz-
tályokon nyertek, a' mellyek, mint az alább kö-
vetkező Levelekből kitettzik, fegyvereiket letenni
kéntelenítették. A' Fő Junta meg van győződva
azon részvétel felől, mellyel Excellentiád a' mi
ügyünknek igazságos volta eránt viseltetik, etc. Költ
a' Sevillai Királyi palotában Jul. 22-kén, 1808.ban.
— Aláírták: —

„S a v e d r a Ferentz, H o r e Vinczent, etc.

III-dik a' Gen. Castanhjos levele a' Junta-
hoz; az Anduxari fő hadi szállásról Jul. 19-dikén,
reggeli 8 órakor: — „Igen nagy méltóságú Urak!
E' hónap' 17-dikén irt levelemben tudósítottam va-
la seregeinknek külömbkülömb munkáik és mozdú-
lásaik felől az Urakat. Oda hagyván Baylent az el-
lenség, azonnal tudósítottam Gen. Redinget, hogy
Anduxarra, az alatt, míg én azt előlről megtáma-
dom, oldalfélt üfsön réá. Én ahoz készítettem ma-
gamat, hogy viradólag (18-dikban) a' plánumom-
nak végrehajtásához hozzá fogjok, midőn azonköz-
ben éjféli 2 órakor tudósítást vettem a' felől, hogy
az ellenség Anduxárt oda hagyván sietve Madrid fe-
lé futni kezdett volna. Látván tehát, hogy az el-
lenséges seregek ilyenképpen előllem elfzelelnek, hala-
dék nélkül elküldöttem Gen. la Penát, hogy az el-
lenség' hátuljaró tsoportját lepje-meg. Erre a' moz-
dúlásra annyival nagyobb szükségünk volt, mint-
hogy éppen akkor levelet vettem Gen. Redingtől,
a'felől, hogy ő azon reggel 3 orakor Baylent oda
hagyván, délelőtti 11 orakor Anduxarra ütni szán-
dékozna, mélyből a' következhete, hogy seregeink-
nek ezen két oldalról való sebefs előnyomulások ál-
tal a' Düpont serege könnyen a' Reding és la Pena

Ofztályaik közzé szorittathatna. Én hízeldedek magamnak, hogy a' resultatum ezen plánum előre való jó elintéztetéséhez képpeszt fog kiütni. A' városban 300 beteget hagyott hátra az ellenség. Frantzia Generális Wedel, mint hallatik, elesett a' Mengibari tsatázó mezőn. Generális Cruz azt írja nékem, hogy ő is elő nyomult volna Los Buenosig. Ha Oberster Baldekanos az en rendelésemet követni fogja, Bendekarost is nem soká elfoglaljuk, minthogy a' Frantzia General-Stáb' vezérének egy levelét Baylemben elfogván, abból azt olvassuk, hogy ezen tanyában tsak 500 emberből álló Frantzia orzó sereg hagyattatott volna hátra. Isten tartsa-meg sokáig Uraságtokat. — “

„Castanhjos Xavér.

IV dik Levél, a' nagy Méltóságú Urakhoz, az Orszaglószerék fő Juntájának tagjaihoz. A' fő hadi szallásról Anduxarból Jul. 19-kén 1808-ban, estvéli 6 órakor. Igen nagy méltóságú Urak! Ez előtt fél órával egy tizt érkeze ide egy trombitáfsal, azt kívánván, hogy parantsolnám-meg Generális la Penának, hogy minden féle ellenségeskedésektől tartoztatná-meg magát, addíg, mig Generális Düpont Generális Redingel Conferentziát tartana. Én erre nem állottam reá. Kevés szempillantatok után egy levelet vettem Gen. Penától, a' ki arról tudósittatott, hogy az ellenség' Vezérei Kapitulátziot kívántak légyen: hanem minden feltételek, mellyeket én nékies engedhetek, ezek lehetnek, hogy magokat adják hadi fogságra, a' Generálisok és tiztek kardjokat tartsák-meg, 's a' mi városainkban kapott prédáikra nézve tsak ruháiknak egygy párnazsákot, minnek elvihefsenek, olyan bizonyofsá való tétetődés

mellett mindazáltal, hogy mi hozzájok is azzal a' Spanyol nagy lelkeséggel és azzal a' tekintettel fogunk viseltetni, mellyel a' Kadixi Frantzia hajós sereghez viseltettünk. Jelenthetem egyfzermind igen fő Méltóságú Uraságotoknak, hogy már néhányakat elfogtunk az ellenség közzül, ágyut is néhányat elvettünk, és egy szóval, hogy Generális Düpontot minden felől körülvettük. Isten tartsa-meg fő Méltóságú Uraságotokat sok esztendőig. — “

„Castanhjos Xavér.

Az V-dik Levelet írta Admirális Collingwood a' Londoni tengeri Hadi Cancellariához. Ebben küldötte-el a' Düpont és Wedel Kapitulatzióikat.

VI-dik az a' Levél, mellyet a' Spanyol fő hadi szállásról Anduxarból, Kapitány Whittingham Jul. 21 kén küldött Dalrymple nevű Anglus Generálishoz, a' ki ekkór még Gibraltarnál tartózkodott. Ebben környülállásosabban előadattatnak a' Spanyol sereg' hadi munkái. A' Levél így következik summásan: — “

„Uram! Jul. 17-kén megírtam vala, hogy a' Spanyol fő hadi szálláson meghatározott volna, hogy Marquis Compigny magát Gen. Redingel öfzfzetsatolván, Baylen városát támadják-meg, mig az alatt egy harmadik Ofztály az ellenség tartaléksupportját Anduxar felől tartoztatná. A' kinevezett Ofztályok 18-dikban reggel Baylenbe bémenvén, abban kevés ellentállásra találtak. Az ellenség azon koloniák felé vonta vala el magát, a' mellyeknek Karolina a' közép városok, és a' mellyeket a' nevezetes Olávides telepített-meg a' Sierra Morenai pusztaikon. Generálmajor Redig bizontalankodván, hogy

Anduxarhoz nyomúljon-e' elő, vagy inkább a' Karolina felé hatráló ellenség' kergetésére menjen, Gen. Lieutenánt Castanhjoshoz irt a' dolog eránt, a' kitől olyan parantsolatot vett, hogy sietve nyomúljon elő Anduxárhoz. Az alatt hír érkezett, hogy az ellenség Anduxarból takarodni kezdett melyrenézve Gen. la Pena Baylen felé küldettétvén, az ellenséggel özfzfe kapott. Az alatt Gen. Redingtől is híradás érkezett, hogy az ő Ofztálya az nap' (18-dikban) 11 orakor a' Düpont seregével tsatába elegyedvén, azt megverte és a' tsatázó helyet megtartotta légyen. A' Generális la Pena ágyuzói alig érkeztek-meg a' tűzbe, hogy egy Követ az ellenségtől békefséges zászlóval, a' Kapitulatzió pontjai felett való alkudozás végett megjelent: hanem ezen alkudozások nem sokáig tarthattak, minthogy Düpontnak megizentetett, hogy magát a' gyözedelmesek jó akaradjára (discretiora) adja-fel. —

„Estvéli 9 órakor arról küldött jelentést a' fő hadi szállásra Gen. Reding, hogy ő az azon napi fegyvernyugvás alatt Gen. Wedel által, a' ki Karolina felől a' tsatázó mezőre 6000 emberrel megérkezett, hitetlen módon megtámadtatott volna, 's hogy a' Cordovai Regement, 2 ágyuknak elvesztése után Wedel által elfogattatott volna. Az alkudozások azonközben Jul. 20-káig tartottak, mellyeknek di-tsőséges resultatumjokat ide rekesztve küldeni fzerentsémnek tartom. —

Marquis Compigny a' Sierra Morenai szorosfú utaknak elfoglalásokra küldettetett. Generális Castanhjos az ő jó plámunára és a' megtámadásban bizonyított hideg vérüségére nézve, a' mellyet akkór

kimutatott, midőn a' nép Anduxarnak megtámadta-
 tását kiáltozva kivanta, nagy ditséretet érdemel. Az
 alatt, míg ezen alkudozások folytak, egy elfogatott
 ellenséges levelet hoztak Castanhjoshoz, a' melyben
 azt a' parantsolatot küldötte a' Madridi fő Komen-
 dás (a' Rovigói Hertzeg. Gen. Savary) Düponthoz,
 hogy Madrid felé siettséggel térjen vissza, mint-
 hogy egy Gallitzia Insurgens sereg arra felé nagyon
 közelgetne. Ez a' levél indította Gen. Castanhjost
 arra, hogy a' Gen. Wedel Kapitulatzióját elfogadja.

„A' Seregek' száma a', a' mellyek mind két rész-
 ről a' tsatában jelen voltak: —

A' Düpont Ofztálya	8000 ember
A' Wedelé	6000 —
„Mind egygyütt	14,000 ember.

„A' Redig serege	9000 ember.
„A' Compignyé	5000 —
„A' la Penáé	6000 —
„A' Jonese	5000 —
„Mind egygyütt	25,000 ember.

„A' Spanyol seregről azonközben meg lehet
 jegyezni, hogy annak fele része rekrutákból állott.
 — A' Frantziáknak holtakból és sebésekből álló vesz-
 tése 3000, a' Spanyoloké 1000 vagy 1200 embe-
 rekből állott.

„A' Generális Düpont Kapitulatziójának Tzik-
 kelyei: —“

„A' Düpont Ofztálya hadi fogoly. A' Wedel
 Ofztálya leteszi a' fegyvert, az alatt, míg Kadixig

érkezik, a' hol hajóra szállittatik, hogy Rochefort-hoz vitettefsék. — Ezeken kívül egész Andalúsiában nints egy Frantzia katona is. — “

„Whittingham, a' 13-dik (Anglus) Vadász lovas Regiment Kapitánya.

„Utolirás. — A' Düpont Osztálya is Rocheforthoz vitetik haza.

Török Birodalom.

Serbia (nem Servia mint eddig). — Ezen tartományra nézve ilyen, már ugyan régitske, hanem nevezetes tikkelyt találunk a' külső levelekben: — “

„September' 17-kén egy Kurir érkezett Jassybúl, az Orosz armádia' fő hadi szállásárul Belgradba, az ott lévő Orosz Státus Tanátsoshoz Rodofinikin Urhoz. Az útasítás, mellyet ezen Kurir hozott, magában foglalt egyebek között a' Serviai Országglás' modjára nézve is néminémü változásokat, a' mellyekre nézve már Sept. 22-dikén kihirdettette vala a' Szenátus, hogy bizonyos Historiai fundamentomokra nézve, Servia ennekutánna nem Serviának, hanem Serbiának, és ennek lakosai nem Serviaiaknak hanem Serbiaiaknak neveztefsenek. — Továbbá kihirdettetett, hogy a' Serbiai Szenátusnak azután minden hivatal fzerént való tudósításokban, Könyörgő és Panaszló levelekben, ilyen Titulus adattafsék: — „Fő és Uralkodó Tanáts. “ — Sept. 24-kétől fogva a' lakosok' panaszai minden Serbiai, helybéli Magistratusok és Birói székek előtt, szóval igazittatnak-el, tsak a' Belgrádi Fő Tanáts előtt folynak a' dolgok irásban.

IV. TOLDALEK,

Költ Mindfzent Havának 24-dik napján
1808. esztendőben.

Azoknak a' nagy lelkü Hazafiaknak, 's nemes érzékenységgel biró Jóltévőknek neveik, a' kik a' Ludovicea Magyar militaris Akadémiának fel állítására adakoztanak. Ennek első fundamentomát az 1802-dik esztendőben tartatott Ország Gyűlésében a' maga hazafiui buzgoságáról közönségesen esméretes Tólnai Gróf Festetics György Ur Eö Nagysága vetette meg, a' ki a' Bécsi Ujhelyi militaris Akadémiában fel vétetendő négy Magyar Nemes Ifjaknak számkra 40000 forintot ajánlott. Ditsiretes példáját nyomba követték Méltos. Kis Rhédei Rhédey Lajos Ur Tek. Bihar Vármegyének Fő Ispanságot viselő Administrátora, és Királyi Tanácsos Parnitzky Mihály Ur, amaz 10000, e' pedig 1000 forintokat ajánlván azon köz hasznú végre. Mingyart akkor reményleni lehetett, hogy a' Királyához és Nemesi szabadságához ragaszkodó Magyar Nemzetben számosan fognak találkozni jövőendőben olyanok, a' kik hasonló buzgó lélektől lelkesítettni fognak. Ugy is történt a' dolog, mivel mihelyt ezen folyó Octobernek első napján tartatott gyűlésben Tekint. Pest Vármegyének küldötje Tek. Szentkirályi László 2-ik All-Ispán Ur, a' Méltos. Karok és Rendek előtt arról jelentést tett, hogy Méltos. Gróf Belezna y Sámuel Ur Eö Nagysága, még az 1802-ik esztendőbéli Ország Gyűlésénn proiectaltatott, de még akkor meg nem határozott Magyar militaris Akadémiának funda-

tiójára 10000 forintokat szánt, és tett le Nádor Ispány Eö Csász. Kir. Fő Herczagsége kezébe, azonnal a' jelen volt Méltos. Karok és Rendek annyira fel buzdultak, hogy fél óra el forgása alatt azon köz hasznú intézetre ötfazaz ezer forintnál többet ajánlottak. Ugyanakkor köz akarattal és Fels. Urunknak engedelmevel az is elvégeztetett, hogy ezen Akadémia Fels. Affzonyunk nevérol Ludoviceának neveztesen.

Meg értvén Fels. Fejedelmünk és Királyunk a' jelenvolt Méltos. 's Tekintet. Karoknak és Rendeknek azt a' hazafui buzógságokat, melly fzerent a' Fels. uralkodó Háznak és Magyar Hazának védelmezésére eleve jó Magyar hadi Tifzteket nevelni és formálni kivannak: azonnal azon épületet, mellyet néhai ditsőséges emlekezetü Kiryunk 's edes Anyánk Mária Trézia hasonló végre épitetett, 's maga nevérol Thereziana Akadémiának neveztetni kívánt vala, a' Ludovicea Akademiának ajándékozni, Felséges Affzonyunk pedig azon köz hasznú intézetnek 50000 forintokat adni méltoztattak. A' több Jóltévök is szép summat ajánlottak, úgymint:

Nádor Ispánja	Rfor.	10000
Károly Ambruzs, Kir. Fő Herczeg, Esztergomi Érsek Magyar Ország Primásfa		20000
Úrményi József Ország Birája		6000
Gr. Gyulay Ignác, Horváth Országi Bán.		4000
Gr. Nádasdy Mihály, Kir. Fő Ajtonálló mester		4000
Gr. Bruswik József, Fő Tárnokmester		5000
Gr. Zichy Ferencz, Fő Pohárnok mester		12000
Gr. Szechényi Ferencz, Fő Komornyik mester		8000
Herczeg Eszterházy Miklós, a' Cs. Kir. nemes Magyar Testörzö Sereg Kapitánya		8000

Gr. Haller József, Fő Lovászmester	2000
B. Splényi József, a' Kir. Koronának első Örzője	200
Almásy Pál, a' Kir. Korona 2-ik örzője	5000
Gr. Koháry Ferencz, Tek. Hont Vármegyé- nek örökös és Fő Ispánja	10000
Gr. Illésházy István, Tek. Trencsin és Liptó Vármegyéknek örökös és F. Ispánja	15000
Gr. Schönborn Ferencz Filep, Beregh Várme- gyének örökös Fő Ispánja	5000
Gr. Csáky Emmánuel, Szepes Vármegyének örökös Fő Ispánja	3000
Gr. Apponyi Antal, Tólna Vármegyének Fő Ispánja	8000
B. Prónay Gábor, Gömör Vármegyének Fő Ispánja	3000
Lovász Zsigmond, Temes Vármegyének Fő Ispánja	10000
B. Podmanyitzki József, Bács Vármegyének Fő Ispánja	2000
Gr. Eltz Imre, Szerim Vármegyének Fő Ispánja	5000
B. Vécsey Miklós, Szatthmár Vármegyének Fő Ispánja	2000
Gr. Amadé Antal, Zágráb Vármegyének Fő Ispánja	4000
Gr. Eszterházy Ferencz, arany gyapjas Vitéz	10000
Gr. Teleky László, a' Fels. Kir. Tablának Bá- roja	5000
B. Alvinczy, Cs. Kir. Feldmarsal	5000
Herczeg Grafsalkovich Antal, Csongrád Vár- megyének Administratora	10000
Gr. Erdödy Károly	4000
Gr. Szechenyi Lajos	4000

B. Fischer István, Egri Érsek	12000
Werhowátz Maximilian, Agrámi Püspök	12000
B. Brigido Mihály, Szepesi Püspök	5000
Milafsin Miklós, Székesfejérvári Püspök	4000
Martonffy József, Erdélyi Püspök	4000
Szányi Ferencz, Rosnyai Püspök	1000
Szabó András, Kátsai Püspök	2000
Mandich Antal, Diakovári Püspök	5000
Somogyi-Leopold, Szombathelyi Püspök	1000
Klobusitzky Péter, Szathmári Püspök	1000
Király József, Pécsi Püspök	2000
Rozsos Pál, Weszprémi Püspök	6000
Kluch József, Nyitrai Püspök	3000
Szegedy Pál, Kattári Püspök	2000
Rudnay Sándor, Ansárai Püspök	1000
Gr. Eszterházy Miklós	5000
Gr. Pálffy Ferdinánd	5000
Gr. Zichy Ferencz József	4000
Gr. Batthyán Károly az egész Familia képeben	24000
Gr. Barkóczi Ferencz	4000
Gr. If. Majláth József, Verőczei Fő Ispán	1000
Gr. Szapáry József, Mosony Vármegyei Fő Ispán	5000
Fáy Ágoston, Ugoccai Fő Ispán	3000
Gr. Batthiany Antal	2000
Gr. Amadé Ferencz	3000
Gr. Pálffy Leopold, Generál-Major	4000
Gr. Tolvay Xavér Ferencz	1000
Gr. Csáky Lajos	1000
B. Vay Miklos, Cs. Kir. General-Major	5000
B. Révay Pál Turócz Vármegyei örökös Fő Ispán	2000
Gr. Festetics Ignác	3000

B. Malouyai János Nepomok	3000
Gr. Patatich Bertalan, Posega Vármegyei Fő Ispán	4000
Stratimirovich István, Karloviczi nem egye. sült Görög Ersek	3000
Gr. Festetics László	4000
Gr. Lodron	1000
Gr. Berényi Gábor	2000
Gr. Csáky Imre Eözvegye	2000
Gr. Erdödy József, Magyar Fő Cancellarius	10000
Gr. Csáky Miklós Korczolai Püspök	6000
Gr. Eszterházy Károly	10000
Gr. Id. Viczay Mihály	6000
Gr. Teleky Sámuel, Erdély Országai Cancell. larius és Bihar Vármegyei F. Ispán	5000
Gr. Pálffy József	6000
Gr. Eszterházy János Nepomok	2000
B. Brudern József	4000
Gr. Beleznay Sámuel	10000
Zichy József, Cs. Kir. Kamarás, és Somogy Vármegyei Ablegatus	10000
Kamánházy László, Váczi Püspök	1000
Ugyan ez hólta napjáig minden esztendőben	1000
Vajda Antal, Vass Vármegyei Ablegatus	1000
Rudics Mátyás, Bács Vármegyei Ablegatus	5000
Végh István, Baranya Vármegyei F. Ispán	2000
Vulkán Sámuel, N. Váradai egyesült Görög Püspök	2000
Rauscher Miklós, Makáriai Püspök	1000
Kállay Miklós, Szabolcs Vármegyei első All. Ispán és Ablegatus	5000
Szerdahelyi György, Cs. K. Kamarás, Taná- tsos, Nyitra Vármegyei első All-Ispán és Ablegatus	3000

Lónyay Gábor, Cs. Kir. Kamarás, Zemplén Vármegyei első All-Ispán és Ablegatus	5000
Svetits Jakab, Cs. Kir. Kamarás	5000
Jékeltalusy József, Cs. K. Kamarás, Zemplén Vármegyei 2-ik Ablegatus	12000
Nedeczky Ferencz, Tólna Vármegyei Ableg.	1000
Péchy János, Kir. Tanácsos, Sáros Vármegyei első All-Ispán és Ablegatus	5000
Galgóczy Antal, Kir. Tanácsos, Poson Várme- gyei első All Ispán és Ablegat.	1000
Bujanovics Károly, Bécsi Kir. Udvari Agens	2000
Kiszel Pál, Bécsi Kir. Udvari Agens	1000
Boronkay István, Kir. Tanácsos, Bars Vár- megyei első All-Ispán és Ablegat.	1000
Lukácsi Miklós, Trencsin Vármegyei Ableg.	1000
Aczél István, Personalis	1000
Dvornikovitz Miklós, Kir. Tanácsos és Vice Judex Curiae	1000
Reviczky József, Kir. Tanácsos, és a' Fels. Kir. Táblának Assessora	1000
Szilassy József, Kir. Tanácsos és Itilő Mester	1000
Tallian Antal, Kir. Tanácsos, és a' Fels. Kir. Táblának Assessora	1000
Patay Sámuel, Abauj Vármegyei Ablegatus	2000
B. Szepeffy	1000
Gundelfinger György, Kir. Tanácsos, Szepes Vármegyei első All-Ispán és Ablegat.	3000
B. Kayfersfeld Ferencz, Soproni Kanonok és azon Káptalannak Ablegatusa	1000
Makay Antal, Egri Kanonok és Ablegatus	2000
Vurum József, Kanonok, és az Egri Erseki Káptalannak Ablegatusa	2000

Balogh Sándor, Györi Kanonok, és az oda való Káptalannak Ablegatusa	1000
Nedeczky Károly, Wefzprémi Kanonok, és az oda való Káptalannak Ablegatusa	5000
Úrményi Péter, Efsztergomi Kanonok, és az oda való Érseki Káptalannak Ablegatusa	1000
Boráros János, Sz. Kir. Város Pest Ablegatusa	2000
Kalmárffy Ignác, Buda Sz. Kir. Város Ableg.	2000
Gyuricskay László	1000
Szányi József, Torna Vármegye Fő Jegyzője és Ablegatusa	1000
Bujanovics Károly, Gr. Csáky Eö Nagysága képében	5000
Herczeg Czartorisky képében	4000
B. Gabelkhofen Antal, Újhelyi Prépost	1000
Szaplontzay József, Kir. Tanácsos, Máramaros Vármegyei első All-Ispán és Ablegatus	1000
Plavsitz Péter, Temesvár Sz. Kir. Város Ableg.	1000
Schlichtinger Farkas, Szalavári Apátúr	2000
Landerer Mihály, Temes Vármegyei Tábla Biró	1000
Bezerédy Ignác, Kir. Tanácsos Szala Vármegyei Ablegatus	1000
Szentiványi János, Cs. Kir. Kamáras, Nográd Vármegyei első Al-Ispán és Ablegatus	1000
Ofztroluczky Lajos, Zólyom Vármegyei Tábla Biró és Ablegatus	3000
Kubinyi Gáspár, Csanád Vármegyei Tábla Biró és Ablegatus	4000
Adonyi Mihály, Pest Vármegyei Szolga biró	1000
Markovics András, Posega Vármegyei Tábla Biró és Ablegatus	3000
Eözvegy Efszterházy Kazimir Grófné, fzfűlett Castiglione Grófné	6000

Balogh János, Komárom Vármegyei első All-Ispán és Ablegatus	1000
Steöfzel József, Kir. Tanácsos, és a' Jászoknak 's Kunoknak Kapitánya	3000
Eözvegy Jankovics Grófné	5000
Prileczky Károly, Kir. Tanácsos, és Vice-Palatinus	1000
Pogány Ferencz, Beregh Vármegyei Vice-Ispán és Ablegatus	2000
Lázár János, Torontál Vármegyei Tábla Biró és Ablegatus	5000
Mérey Sándor, Nyitra Vármegyei Tábla Biró és Ablegatus	1000
Eötvös Ferencz, Kir. Tanácsos, Sopron Vármegyei első All-Ispán és Ablegatus	1000
Györgyi Pál, Kir. Tanácsos, Győr Vármegyei első All-Ispán és Ablegatus	1000
Marczibány Imre, Trencsény Vármegyei Vice-Ispán és Ablegatus	1000
Haácsy László, Hont Vármegyei első All-Ispán és Ablegatus	1000
Pongrácz Imre, Kir. Tanácsos, Liptó Vármegyei első All-Ispán és Ablegatus	1000
Kazinczy Dienes, Bihar Vármegyei 2-ik All-Ispán és Ablegatus	1000
Horváth János, Békés Vármegyei Tábla Biró és Ablegatus	1000
Mihalovicš János, Veröcz Vármegyei Tábla Biró és Ablegatus	1000
Kufsevich József, Horváth Ország Birája	1000
Végh Ignác, Székes Fejér Vármegyei Tábla Biró és Ablegatus	1000

A' többit máffzor.